

**JANA
RISTIMETS -
TOTAALNE
ENERGIAPOMM**

Loe lk 2

**TANEL JA
KRISTINA:
UUE PÕLVE
SOTSID**

Loe lk 4-5

**VAATA, KAS SINA
VÕITSID REISI
BRÜSSELISSE!**

lk 8

Sotsiaaldemokraat

September 2016 | www.sotsdem.ee

SDE 111

- 2016** SDE 111. sünnipäev!
- 2015** SDE-l on **15** saadikut, riigikogu esimehe koht ja valitsuses **4** ministrikohta.
- 2014** SDE sai riigikogu esimehe ja valitsuses **6** ministrikohta.
- 2007** SDE sai valitsuses **3** ministrikohta.
- 2006** SDE endine esimees **Toomas Hendrik Ilves** valiti Eesti presidendiks.
- 2004** SDE võitis europarlamenti valimised.
- 2004** Võeti kasutusele nimi **Sotsiaaldemokraatlik Erakond**.
- 1999** Mõõdukad said kolmikliidu valitsuses **5** ministrikohta.
- 1994** Peaminister **Andres Tarandi** valitsus, **4** ministrikohta.
- 1992** Moodustati valimisliit Mõõdukad, saavutati Mart Laari valitsuses **4** ministrikohta.
- 1990** Neli väikeparteid ühinesid **Eesti Sotsiaaldemokraatlikuks Parteiks**.
- 1945** August Rei sai Eesti eksilvalitsuse juhiks presidendi ülesannetes.
- 1945** Eksilis moodustati Eesti Sotsialistliku Partei Välismaa Koondis.
- 1928** Alustas peaminister **August Rei** valitsus.
- 1919** Sotsiaaldemokraatlikud parteid võitsid **Asutava Kogu** valimised.
- 1905** Revolutsioonikeerises sündis **Eesti sotsiaaldemokraatlik liikumine**.

JUHTKIRI

Kristen Kanarik
SDE peasekretär

Valimisaasta väljakutsed

Suvi on selleks aastaks lõppenud ning taas on aeg meie sotsiaaldemokraatlike eesmärkide saavutamiseks panna sisse järgmine käik. Arusaadavalt ei ole ka suvel käed rüpes istunud, vaid on tehtud ettevalmistusi nii algavaks riigikogu istungjärguks kui ka Eesti eri otstes koos istunud ning loodud plaane juba järgmisel aastal toimuvateks valimisteks. Nii mõnigi meist on pidanud suve jooksul rinda pistma haldusreformiga. Meile omaselt peame vaatama homset, mitte edasilükkavalt, vaid tulevast ette nägevalt. Kaugel ei ole enam aeg, kus oleme uuesti valimistandril ja peame seisma kõige selle eest, mis meile on iseenesestmõistetav: võitlus ebavõrdsusega, avatus ja võimekas 21. sajandi Eesti.

Tulevane valimisaasta tähendab meile kõigile alati palju tegemisi, rasket koormust ning rohkesti uusi väljakutseid. Kohaliku omavalitsuse volikogu valimised on oma olemuselt eripärased, sest on ju kodukant ikka kõige südamelähedasem. Seda enam, et meie positsioon erineb omavalitsuste kaupa väga palju. Omavalitsustes, kus oleme võimul, soovime seda säilitada; neis, kus oleme opositsioonis, soovime moodustada järgmise koalitsiooni, ja neis omavalitsustes, kus meil esindatust ei ole, tuleb meil jalg ukse vahele saada. Valimiskünnise ületamine on iga kord rõõmuhetk, sest saame võimaluse oma lähiümbrust vormida ja muuta seda kõikidele inimväärselt, turvaliseks ja meeldivaks.

Riigikogus ja valitsuses toob uus poliithooaeg meile nii uusi katsumusi kui ka eelneva töö jätku. See nõuab tihedat koostööd igal tasandil. Üheks suuremaks väljakutseks kujuneb kindlasti haldusreform. Sügiseks võtavad haldusreform ja sellega seonduvad mured palju selgema ilme. Reformiseaduse ümber kerkinud kohtuvaidlused ja õiguskantsleri sekkumine ei tee piirkondades liitumiskõnelusi lihtsamaks. Omaltpoolt peame panustama sellesse, et see ei oleks vaid uute piiride joonistamine. Kõige olulisem on tagada kohaliku kogukonna võimalus oma tulevikus ise kaasa rääkida.

Kindlasti peame kohalike omavalitsuste head käekäiku silmas pidades tegema veel ära suure töö. See ei ole ka sügisel lihtne, kuna suvi on näidanud, et puhkust me endale lubada ei saa. Seda enam, et paralleelselt on käivitumas riigireform, mis mõjutab omavalitsuste võimekust paiguti vahest rohkemgi kui haldusreform. Nii oleme terve suve aktiivselt sekkunud maanteeameti plaani riigi pakutavaid teenuseid inimestest kaugemale viia ning ka sügisel see töö jätkub. Meie inimesed valdades ja linnades on näinud tohutult palju vaeva, et uues olukorras tekkiks suutlikud kogukonnad, kus kõik avalikud teenused on hõlpsalt kättesaadavad. Seda enam ei saa me lubada, et senine töö kirjutataks lihtsalt korstnasse.

See, et iga inimene on väärtus, ei ole pelgalt sõnakõlks – see ongi kõige humanistlikum ja edasipürgivam vaade meie endi tulevikule.

Selleks, et jõuda ühiste sihtideni, peame endale aru andma, et ka erakonna sees tuleb jälgida põhimõtteid, mida laiemalt kogu Eesti ühiskonnas näha soovime. See, et iga inimene on väärtus, ei ole pelgalt sõnakõlks – see ongi kõige humanistlikum ja edasipürgivam vaade meie endi tulevikule.

Peame mõistma, et just selle põhimõtte nimel oleme koondunud sotsiaaldemokraatlikuks erakonnaks. See on meie ühine eesmärk ja võitlus. Keegi teine meie eest seda pidada ei saa. Kõik koos vastutame selle eest, et meie organisatsioon viiks ellu need muudatused, mida Eestis näha soovime. See ehk ongi tuleva valimisaasta suurim väljakutse nii erakonnale kui ka igale meie liikmele. ●

Sotsiaaldemokraat:

Tiraaž: 6000 // Väljaandja: Sotsiaaldemokraatlik Erakond
Address: Toompuiestee 16, Tallinn 10137 Telefon: 611 6040
Tellimine, kaastööd ja lisainfo: ajaleht@sotsdem.ee

Kuu tegija

Peakorraldaja Jana valvsa pilgu all avab suvepäevi erakonna esimees.

Jana Ristimets: suvepäevade peakorraldaja

Sotside tänavused suvepäevad möödusid Pärnumaal Varemurru ootsuvate mändide all. Kuigi valimiseni on veel pisut aega jäänud, olid need päevad meil kõigil väga tõised – kõik kohaletulnud 350 inimest said oma andeid rakendada rohkem ja vähem poliitilistel teemadel. Ülevaadet suvepäevadest saab lugeda augustikuisest Sotsiaaldemokraadist. Peole tulla on aga märksa kergem kui seda korraldada. Tänavuste suvepäevade organiseerimise eest tuleb meil anda Pärnumaa kordinaatorile Jana Ristimetsale.

Jana on Sotsiaaldemokraatliku Erakonnaga seotud alates 2012. aasta mihkliiladast, kus Pärnumaa SDE liikmed tegid telgiga kampaaniat. „Võin julgelt öelda, et üks minu mentoreist on olnud Ülle Haavaasar. Just tema õhutusel kirjutasin ma tol laadapäeval SDEga liitumise avalduse.“

Jana poliitilised vaated on alati kõige paremini klappinud just sotsiaaldemokraatidega. Eeskätt on ta alati seisnud laste ja nende eest, kes ei jaksa või mingil muul põhjusel ei saa seda teha. „Ma ei salli kohe silma otsaski mingit ebaõiglust ja ebavõrdsust. Just nendel teemadel olen ka ilmselt kõige rohkem oma arvamust julgenud avaldada. Kui ma märkan, et kellelegi tehakse ülekohut, ei karda ma sekkuda.“

Kandideerimiskogemusi seinast sein

Just Ülle oli see, kes julgustas Janat ka kandideerima osakonna esimehe kohale – hoolimata oma värskest liikmestaatusest saigi Janast Audru-Lavassaare osakonna esimees.

Aastal 2013 toimunud kohalike omavalitsuste valimistel kandideeris Jana Audru vallavolikokku. „Näpuotsaga jäi hääli puudu, et sinna sisse pääseda. Aga ehk ei olnudki ma veel selleks hetkeks küps.“

Küsimusele, kas ka järgmistel valimistel on plaan kandideerida, vastas Jana: „Kui ma leian oma piirkonna juhilt ja ka

teistelt inimestelt poolehoidu, siis olen kindlasti nõus kandideerima ka 2017. aasta kohalike omavalitsuste valimistel.“

Riigikogu valimistel osaleks Jana hea meelega. „Arvan, et ametikoht 101 seas on vahend selleks, et teostada oma ideid. Ja neid kohti, kus ma näen, et on, mida parandada ja annaks lihtsate inimeste jaoks vastuvõetavaks muuta, juba jagub.“

Suvepäevad Varemurru

Mitmesaja osalejaga suvepäevade korraldus langes Jana õlgadele saatuse tahtel. Keeruka ülesande tegi lihtsamaks varasem mitmekordne suuremat sorti ürituste korraldamise kogemus.

„Esimese asjana oli vaja saada paika kuupäevad – suvel on kõigil kiired graafikud. „Kaklemist“ oli ikka hoolega, et leida parim variant. Kui lõppeks saime kuupäevad lukku, tuli leida koht, mis pakuks piisavalt majutusvõimalusi.“ Õnneks oli Pärnumaal olemas Varemurru, mis mahutab ka suurema seltskonna.

Ja siis läks mõlluks: mis teema, mis bänd, mis meelelahutus, kas teha

Sündinud 12.05.1981 Pärnus
Abielus, peres kaks last

Töötab alates 2007. aastast Pärnu haiglas ja 2015. aastast SDE Pärnumaa kordinaatorina.

Elus edasiviiv põhimõte: tee seda, mis teeb sind õnnelikuks!

traditsiooniliselt või erineda. „Lihtne on asju korraldada, kui eelarve on piiramatu, aga kui numbrid, mis ei ole väga suured, on ette antud, soovides veel teha kvaliteetset asja, on see paras väljakutse,“ ütleb Jana. „Sügava kummarduse teen oma perele, kes mind igati toetas, oma parimale meeskonnaliikmele Leena Murumaale, väga tublidele Kadridele, kes olid igati abiks, piirkonna juhile Kalev Kaljustele ja kõigile teistele abilistele. Aitäh teile!“

Asju, mida Jana teeks järgmisel korral teisiti, väga palju õnneks ei olegi. „Paar pisiasja ja mõttekõlksu annan aga uuele peakorraldajale ilusti koos heade soovidega edasi.“ ●

Indrek Saar, kultuuriminister

Jana on totaalne energiapomm ja inimene, kellega võib iga kell luurele minna. Ma ei ole kunagi kuulnud, et ta oleks mõnele ideele ei öelnud või mingile algatusele pidurit tõmmanud. Ta leiab aega kõigi jaoks ning oma tegevuses mõtleb läbi kõik detailid.

Jana oli mulle hindamatuks abiliseks viimastel valimistel ja saan kinnitada, et ta on kõige parem ukselt uksele kampaania tegija.

Kalev Kaljuste, Pärnu maavanem

See, et meil Pärnumaal oleks kohapealne kordinaator, oli meie soov juba pika aega. Mul on hea meel, et see plaan realiseerus ja minu suhtlus Janaga on tihe ja asjalik. Me kindlasti ka täiendame teineteist ja oleme koos hea tandem.

Jana on minu jaoks otsekohene, jõuline ja aus, mina see läbi jälle kaalutlev, analüüsiv ning rahulik. Tegutsemises moodustame koos meie Pärnumaa SDE liikmetega hea meeskonna. NB! Janal on ka super hea ja toetav abikaasa ning perekond!

Jevgeni Ossinovski Pariisis: Euroopa peab saavutatut hoidma

Jevgeni Ossinovski kohtumisel Prantsusmaa presidenti François Hollande'iga.

Ambitsioonikate föderaliseerumisploani asemel peaks Euroopa tuleviku aruteludes seadma põhiülesandeks seni saavutatut hoidmise, lausus sotsiaaldemokraatide esimees Jevgeni Ossinovski kohtumisel Prantsusmaa presidenti François Hollande'iga.

„Brexiti näitas ilmekalt, kui haavatavad on Euroopa ühiskonnad äärmuspopulistlike liikumiste poolt. Ajad on meile olnud tormised. Völakriisile on järgnenud rändekriis, hiljutised terrorirünnakud on hirme veelgi süvendanud,“ osundas

Ossinovski. „Selle tulemusena on euroskepsis kasvamas kõikjal Euroopas. Peame leppima sellega, et sisepoliitilised olud on paljudes riikides keerulised, mis seab edasisele integratsioonile lähimateks aastateks piiri.“

Ossinovski rõhutas, et Euroopa riikide ühistöö, solidaarsus ja koostöö põhinev ühtne Euroopa Liit, on erakordne saavutus, mis on taganud rahu ja suurendanud Euroopa kodanike heaolu. „Nüüd peame tagama, et suudame saavutatut keerulisel ajal hoida, allumata äärmuspopulistide katsetele vanker kraavi ajada. Kui suudame

hoida Euroopa Liidu vundamenti, tugevdada koostööd julgeoleku vallas ja arendada edasi ühisturgu, saame tulevikus kindlamalt edasi liikuda,“ ütles Ossinovski.

Prantsusmaa president François Hollande kutsus Euroopa Liidu riikide sotsiaaldemokraatidest valitsusjuhid ja valitsuste liikmed kokku eesmärgiga arutada omavahel Euroopa Liidu tuleviku sõlmküsimusi. Sarnaseid kohtumisi peavad liikmesriikidega paralleelselt Saksa kantsler Angela Merkel ja Itaalia peaminister Matteo Renzi. ●

Eiki Nestor võitis ülekaalukalt presidendivalimiste esimese vooru

“ Jevgeni Ossinovski: Me ei kogunenud selleks, et demonstreerida Keskerakonna ühtsust, Vabaerakonna konservatiivsust, IRLi reformivastasust, EKRE põhimõttelagedust, Reformierakonna sisemist lõhet ega sotside kättemaksu. Me valisime Eestile presidenti.

Augusti viimasel nädalal kogunes riigikogu erakorralisele istungjärgule, et valida Eestile president. Kahe päeva jooksul toimunud kolmes voorus rahvasaadikud presidenti valida kahjuks ei suutnud. Küll aga oli Eiki hääletasaak esimeses voorus ülekaalukas. Nestor kogus 40, Mailis Reps 26 ja Allar Jõks 25 häält. Ristiga märgistamata hääletamissedeleid oli 8.

Meil oli soov valida Eestile väärikas riigipea. Arvame, et Eiki Nestor oleks Eestile parim president. Samas olime laiemal kokkuleppe nimel valmis ka oma kandidaadist loobuma. Riigikogus toimunud teises ja kolmandas voorus toetasid Sotsiaaldemokraatliku Erakonna liikmed Siim Kallast, kes kogus vastavalt 45 ja 42 häält. Kahjuks partneri vanker ei suutnud lõpuni teel püsida ja teised erakonnad ei haaranud võimalusest kinni, seega jäi president riigikogus valimata.

Erakonna esimees Jevgeni Ossinovski

ütles valimiste järel, et meie fraktsioon on kõige vastutustundlikum seltskond riigikogus, kes teab, et lühiajaliselt populaarne või emotsionaalselt ahvatlev ei ole alati õige ja õiglane. „Teab, et hääletusjärgsete õhtute kollase tolmu all on väärtused ja põhimõtted, mida ei saa poliitilise kasu nimel kaubastada.“

Ta lisas, et me ei kogunenud selleks, et demonstreerida Keskerakonna ühtsust, Vabaerakonna konservatiivsust, IRLi reformivastasust, EKRE põhimõttelagedust, Reformierakonna sisemist lõhet ega sotside kättemaksu. „Me valisime Eestile presidenti,“ rõhutas Ossinovski.

Valimiskogu koguneb Estonia kontserdisaali 24. septembril. Kogu koosneb 101 riigikogu liikmest ning 234 kohaliku omavalitsuse volikogu esinajast. Vabariigi Presidendiks valituks osutub kandidaat, kelle poolt hääletab valimiskogu liikmete enamus. ●

MINISTRI VEERG

Indrek Saar
kultuuriminister

Ettevalmistused järgmisteks olümpiamängudeks juba käivad

Paljud on öelnud, et Rios võistles läbi aegade üks tugevaimaid koondisi, ja raske on sellele vastu vaielda. See, et enam kui kolmandik meie olümpiasportlastest saavutasid koha esikümnes ning sõudjad võitsid pronksmedali, on muljet avaldav tulemus.

Olümpiamängud pakkusid neid digikanalite vahendusel jälginud spordisõpradele kindlasti võimsa elamuse ja palju närvikõdi, kuid raske on kirjeldada seda emotsiooni, mida pakkus võimalus meie sportlastele kohapeal kaasa elada. Vehklemine võttis selja märjaks, sõudevõistlusel karjusime hääle kahedaks. „Mis sa karjud, nad niikuinii ei kuule,“ öeldi meile. Ikka karjusime!

Kindlasti andis valitsuse esindajana nädalapäevad Rios viibimine mulle ka märksa parema tunnetuse, kui tihe sõel tuleb olümpiamängudele saamiseks läbida ning kui keeruline on sportlasel just seal ja tihtipeale lühikese ajaga suuta teha parim sooritus. Järgmine võimalus on ju alles nelja aasta pärast.

Just seetõttu pean kõiki olümpiamängudel võistlustulle astunud 47 eestlast spordisangariteks. Nii kaugele jõudmine nõuab lisaks andele meeletult tööd ja pühendumist, kõrge koha saamine aga lisaks kõigi asjade õnnestumist ja parasjagu õnne.

Põhjalikuma analüüsi teevad alaliidud ja Eesti Olümpiakomitee, kuid kokkuvõtvalt saab juba öelda, et meie koondisel oli väga tugev keskmine tase. Seda, et nii paljud meie sportlastest saavutavad koha esikümnes, ei osanud enne olümpiat keegi prognoosida. Paljud noored tegid olümpiadebüüdi ja neil on eeldused nelja aasta pärast Tokyos jõuda poodiumile.

Kultuuriministeerium on käivitanud spordireformi, mille eesmärk on spordile lisavahendite leidmine ning alaliitude rahastamissüsteemi kindlamaks ja selgemaks muutmise. Nii oleme kokku leppinud, et järgmise aasta riigieelarve eelnõu riigikogule esitades suurendame toetust alaliitudele 1,5 miljoni euro võrra ning need lisavahendid jagatakse alaliitudele kokkulepitud valemi järgi. Nii ei pea alaliidud muretseda poliitiliste tõmbetuulte pärast ning lootma jääma võimalikele riigieelarve parandusettepanekutele teise ja kolmanda lugemise vahel riigikogus.

Spordireformi käigus tagasime juba eelmisel aastal kvalifitseeritud noortetreeneritele töölepingud ja sotsiaalsed garantiid. Nüüd on meil 1195 kindla sissetulekuga treenerit, kelle abil saavad enam kui 37 000 noort võimaluse oma spordioskusi arendada. Selleks, et iga laps saaks osaleda vähemalt ühes haridus-, kultuuri- või spordiringis, töötasime välja huvitegevuse toetussüsteemi. Oluline osa 15 miljonist eurost aastas hakkab minema just spordiringides osalemise toetamiseks ning selle kaudu võib nii mõnigi tulevane olümpiavõitja avastada oma ande.

Varsti jõuab riigikokku ka meie ettepanek kaotada erisoodustumaks tööandja kuludelt, mida ta teeb töötajate spordile. Igale töötajale on 2018. aastast ette nähtud 400 eurot aastas, mille ulatuses saab tööandja maksuvabalt katta tema spordiklubides ja -üritustel osalemise eest.

Tokyo, aga ka järgmiste olümpiate ettevalmistus juba käib ning see puudutab meid kõiki. Saame tulevikus olla veelgi edukamad, kui meil on võimekas järelkasv ning kogu ühiskond toetab sporti ning tervislikke eluviise. ●

Tanel ja Kristina: uue põlve sotsid

Ajaleht Sotsiaaldemokraat kutsus seekord külla riigikogu liikme Tanel Talve ja Eesti Seksuaaltervise Liidu projektijuhi ning erakonna võrduspoliitikate juhtrühma esimehe Kristina Papsejeva. Tanel on värske riigikogu liige ja Kristina valmistub kandideerima kohalike omavalitsuste valimistel Pärnus. Mõlema näol on tegu teotaheliste ja aktiivsete inimestega. Uurisime, mis neid poliitikasse tõi, millega suvel tegelesid ja millega plaanivad järgmisel poliithooajal tegeleda.

Kuidas suve veetsite?

Kristina: Kolmandas sektoris kipub ikka olema nii, et kui sul ka on puhkuseaeg, tuleb tööasu ajada. Nii ka mina. Lükkasime Eesti Seksuaaltervise Liidus just käima üht seksuaalvähivalla ennetamise jätkuprojekti ning seoses sellega on olnud palju tegemist. Puhata sain nädalakese Saaremaal.

Tanel: Eks ma ikka jätan kohtumisi meie külaseltsidega, et arutleda elu võimalikkuse üle maal. Mõtlen, et kui suudan mõnda inimesse süstida ettevõtlikkust ja isetegemise soovi, on minust miskit tolku olnud. Samas on tähtis ka teiste nn külähullude kogemust kuulata ja eeskuju võtta. Eestis on hästi palju positiivseid näiteid, kus aktiivsed inimesed on maapiirkonnas oma ettevõtmise edukalt käima saanud, nendest peaks rohkem rääkima! Kui rääkida käimasolevast haldusreformist, siis on muu hulgas selle positiivne mõju, et inimesed on hakanud aru saama, et nende eest ei tee keegi midagi ära. Ise peab aktiivne olema ja oma

elu üle otsustama. Nüüd ongi näha, et reform on pannud inimesi jalgu kõhu alt välja võtma ja tegutsema. Tähtis on, et eestvõtjad ära ei väsiks, neid tuleb hoida!

Kristina: Eks selle isetegemise tahte sees on ka seda hirmu, et äkki ilma meie osaluseta tehakse nii, nagu meile ei meeldi. Kodanikuaktivistidel, eriti kui sama tegevusala on ka sinu elatis, on raske sellest rattast välja saada. Kui juba aktivist oled, siis oled seda ka pühapäeval. Enim aga väsitab aktivisti see, kui inimesed, kes on koondunud ning teavad, mida ja kuidas nad muuta tahavad, ei tegutse üksmeelselt ning vahel töötavad ka üksteisele suisa vastu. Samuti vajab kolmas sektor juba pikemat aega uusi inimesi, uusi aktiviste, kuid selleks tuleb uusi inimesi ise kaasata ja neid ka usaldada, et ei tekiks sumbumist. Parim, kui n-ö vanad olijad ja noored KOOS saaksid tegutseda, sest selles sümbioosis on oluline väärtus.

Mis teid poliitikasse tõi?

Tanel: Ma kandideerin riigikokku just selle eesmärgiga, et seal oleks uusi inimesi ja uusi sihte. Olen erilise tähelepanu alla võtnud mittepõllu-majandusliku osa maaelust. Sügisest kavatsen lollri järjekindlusega jätkata lairiba-internetiühenduse teemaga. Praegused vastused majandus- ja kommunikatsiooniministeriumist ei rahulda kedagi. Me oleme kiire interneti kasutamises isegi Rumeeniast tagapool, digitaalne lõhe kasvab ja see toob endaga kaasa lumepalliefekti ebavõrdsuse, sotsiaalsete ja majanduslike probleemide suurenemisel.

Lisaks on vaja sõnastada ja mõtestada

ka riigireformi mõiste, praegu teeb igaüks oma nurgas mingit oma reformi, mis kokku ei klapi ja halvimal juhul töötavad need lausa üksteise vastu. Seetõttu pean vajalikuks, et just riigikogu looks kõigile ühtselt kasutatava vundamendi, millele reform rajada. Jõulist riigireformi on aga hädasti vaja, sest me peame oma riigi valmis sättima järgmiseks arenguhüppeks. Asi pole vaid koomaletõmbamises ja kokkuhoidus. Ja mis kõige tähtsam, riigireformi tuleks alustada riigikogust, mitte maanteeameti büroodest.

Kristina: Minult on küsitud juba kaua, millal ma oma hüperaktiivsusega ometi poliitikasse suundun. Kuigi ma ei arva, et poliitikat vaid riigikogus tegema peaks, leian ma siiski, et nii on võimalik rohkemat ära teha. Kui liitusin erakonnaga, hakati küsima, millal ma riigikogusse kandideerin, ning vastus on, et järgmistel valimistel. Ja ikka eesmärgiga elu paremaks muuta ja muudatusi ellu kutsuda.

Poliitikasse tullakse tihti suurest tahtmisest midagi paremaks muuta ning leitakse, et selle teostamiseks on vaja rohkem võimu.

Tanel: Ühel hetkel, kui mõistad, et oled üksi, kaob entusiasmi asju teha ära. Siin on mõttekaaslaste leidmine võtmeküsimus. Ka parlamendis võiks vahel unustada rivaalitsemine ja ühiselt

asju teha. Opositsioonis olles on keerukas midagi saavutada. Oleme viimase pooleteise aastaga palju ära teinud ja võiks teha veel.

Tanel: Aga mis see on, mida sa veel teha soovid?

Kristina: Kui minult lihtsustatult küsida, mida ma üleöö muudaksin, siis KOHE viiksin seadusandlikul tasandil sisse kolm muudatust, alustades haavatavatest sihtgruppidest ja nende kaitsest – lastest, noortest, naistest ja rahvusvähemustest. Seksuaalse enesemääramise eest toetaksin praeguselt 14 eluaastalt 16 aastale. See on siis see vanus, alates millest ei ole seksuaalvahekord seaduses toodud vanuses isikuga täisealisele isikule karistatav. Istanbuli konventsiooni

ratifitseeriksin ära ja annaksin koda-konduseta isikutele Eesti koda-konduse.

Tanel: Ma paneks vahest ka rõhku tagajärgede likvideerimisele nende ennetamisele. Lisaks suunaks investeeringuid sinna, kust oleks näha kasu ka

majanduse arengule. Kui selleks on vaja laenu võtta, siis mina seda ei kardaks.

Loll oleks võtta jooksvate kulude maksmiseks laenu, aga kasvõi Tallinna-Tartu maantee valmishitamiseks või üldisemalt infrastruktuuri arendamiseks võiks seda teha. Finantsraskustes vaelevas Kreekas kaevatakse endiselt

läbi mägede sõiduteid ja meie ei saa lausumaale paarisadat kilomeetrit nelja sõidurada ehitatud. See on ju absurd. Kindlasti peab vähendama piirkondade mahajäämust, üldse Eesti mahajäämust. Teised riigid lähevad meist varsti seitsmepeniikoormasaabastega mööda.

Fookus tuleb seada, ma võtaks riigi arendamise aspektist keskseks tulevikuteemad. Näiteks nagu e-residentsus. Mõelge, kui 2020. aastaks on meil 100 000 tööelist inimest vähem, ja see on ju sisuliselt homme! Siis kuidas me ilma tööjõudu sisse toomata suudame seda riiki ülal pidada? Kust tulevad need maksumaksjad? E-residentsus on selles suhtes geniaalne asi, nüüd aga peame mõtlema, kuidas sellega riigile raha teenida.

Kristina: Protsside kiirendamiseks, näiteks majanduse edendamiseks, selleks et teha suuremaid arenguhüppeid, ongi tõesti vahel mõistlik laenu võtta. Tervisekassa haigekassa asemel või selle kõrvale/sisse on ju tore mõte, ennetusse panustamine ja tagajärgedega tegelemine on proportsioonist väljas. Samas on ennetust mõõta raske, me tahame näha tulemust ju kohe ja mõõdetavates numbrites – ennetuse puhul me mõõdetavaid ja selgeid tulemusi näidata ei saa. Aga rõhuasetuse muutmist ennetusele peame väga kiiresti tegema, varsti meil enam pole, keda rävada ja kes kassat täidaks. Meil on vaja jõuda selleni, et meie inimeste elu oleks täisväärtuslik, tervem ja pikem – mitte haigena, vaid tervena.

Tanel: Kuidas seda muuta? Kuidas teha inimeste elu täisväärtuslikumaks?

Kristina: Ega siin üht võluvitsa pole, täisväärtuslik elu koosneb ju paljudest komponentidest, aga on meetmeid, millega seda mõjutada. Kui mõelda näiteks peresuhtele ja kinnistunud peremudelile ning stereotüüpidele, mis sunnivad meie mehi end surnuks töötama ning piiravad naiste eneseteostust, siis võiks mõelda kas ja kuidas, millise „sunni“ abil on võimalik neid mudeleid muuta. Praegune vanemahüvitise süsteem näiteks võimaldab ühel või teisel vanemal lastega koju jääda, piiramata seda, kas kojujääjaks on ema või isa. Isadest aga kasutab seda võimalust vaid üheksa protsenti ning siingi on küsimus, kui palju neist isadest realselt lapsega koju jäävad ja kui palju toimub skeemitamist.

Oluline küsimus on lapse emotsionaalne side isaga ja see, kui palju vanemad on võrdselt kaasatud oma laste kasvatamisesse. Lisaks on oluline küsimus ka naiste haavatavus tööturul. Praegu on meil võimalik ühel vanemal lapsega poolteist aastat tasustatult kodus olla, kui aga selle aja jooksul oleks isadele eraldatud 40 päeva ja ülejäänud jagataks vanemad omavahel nii, nagu tahavad, siis võiks meeste kaasatus laste kasvatamisel kasvada.

Tanel: Sellise võimaluse vastu ei saa küll kellelgi midagi olla. Ma siiski arvan, et suurte sundidega seda ei muuda. Ühiskonna üldine areng on aeglane ja stereotüübid üleöö ei muutu.

Kristina: See on jah pikk protsess, aga see ei tule ilma regulatsioonideta. Kui me räägime 40 päevast, siis pole see ju pikk aeg ega tohiks olla isadele koormav. Ja see on positiivne regulatsioon, et isad saaks olla koos oma lastega, nendega parema sideme luua. Kui küsitakse, miks me tahame isasid sundida koju jääma, siis ma küsiks vastu: aga miks me eeldame, et emade sundimine parem on.

Valdavalt me näeme, et emad tegelevad lastega rohkem, ja osalt seetõttu et isad ei olegi algusest peale kaasatud laste kasvatamisesse nii palju kui emad. Osalt seetõttu, et stereotüübid on endiselt piiravad ning kaldu selle poole, et lastega tegelemine on naiste asi. Osalt seetõttu, et ka naised ei lase mehi oma

laste juurde. „Ah, mis sa siin puterdad, ma vahetan ise need mähkmed ära, sa ei tee nii hästi, sa ei oska.“

Kuigi ollakse arvamusel, et naised on paremad hoolitsejad ja väikelapsed vajavad rohkem ema kui isa hoolt, teaduslikud uuringud seda tegelikult ei tõesta. Need näitavad pigem seda, et kui mehed on laste kasvatamisesse enam kaasatud, siis see tagab lapse parema arengu ja edasise edukuse. Kaasatus ei tähenda ainult peale tööd natuke lastega tege-

lemist, vaid just igapäevaseid tegevusi, millega tegelevad emad lapsega kodus olles. See ei ole mingi võluvits, aga need lapsed on parema sotsiaalse arenguga ja nad on tulevikus palju paremini hakkama saavad ühiskonnaliikmed.

Tanel: Aga kas mõlemat ei saa? Olen igasuguse sunni suhtes kahtlev ja praegu on ju neil võimalik valida, kes koju jääb.

Kristina: See on päädinud sellega, et mehed eriti ei jää koju. Vabatahtlikkusega paraku ühiskonna norme ei muuda või siis võtavad muudatused väga palju aega, aga meil ei ole seda luksust, et saaksime jämedalt öeldes poolt elanikkonnast tööturul haavatavas seisus hoida puhtbioloogilistel põhjustel. Lisaks lapse ja vanema emotsionaalsele sidemele annaks isadele lapsepuhkuse eraldamine tööandaja jaoks selge signaali, et mehed on tööturul laste kasvatajatena täpselt sama haavatavad ja „ohtlikud“ kui naised. 40 päeva ei ole minu isiklikul hinnangul selleks piisav, kuid kusagilt peab alustama.

Tanel: On neid hoobasid veel, millega naised tööturul paremasse positsiooni tuua?

Kristina: Riigieelarveliste asutuste palgad tuleks teha avalikuks, sealhulgas ka boonused ja lisatasud. Et oleks konkreetne palk ning see ei sõltuks sellest, kes parem läbirääkija on. Sest naised nõustuvad kergemini madalama palgaga, kuna neil ei ole valikut.

Teisalt on see väga ühele poole kaldu.

Meie mehed samal ajal töötavad end surnuks, sest mees peab perekonna katma ja toitma. See pole ühestki küljest terve ega jätkusuutlik. Erasektoriga on lood keerulisemad, kuid on võimalik teostada järelevalvet näiteks selle üle, kas tööandja maksab võrdset palka nii mehele kui ka naisele sama töö eest.

Tanel: Ühe asja muutmine ei lahenda ilmselgelt kogu probleemi. Mitmes kohas tuleb muudatusi teha. See peaks olema süsteemne. Meetmed käivad eespool ja hoiakud tulevad järele.

Kristina: Hea koht stereotüüpidega võitlemiseks on haridussüsteem. Kuna olen ise haridusvaldkonnas töötanud omajagu aastaid ning näinud selle ebakõlasid väga lähedalt, tahaksin kunagi haridusministriks saada. Kool on see koht, kus meil on väga suur võimalus ebavõrdsust vähendada. Mitte ainult selles, et anname lastele faktiteadmised, aga et tegeleme ka nende sotsiaalsete oskustega. Sotsiaalsetele oskustele pannakse süsteemis järjest rohkem rõhku, aga seda on endiselt väga vähe ja sõltub väga õpetaja võimekusest.

Magistritöös uurisin koolijuhtide, õpetajate ja lapsevanemate hoiakuid ja valmisolekut koostööd teha ning tuleb tunnistada vana tõde – juht on see, kellest algavad muudatused ja kes loob koolis tingimused positiivse sisekliima tekkeks ja püsimiseks. Koolijuhid aga ootavad suuniseid ja korraldusi ülaltpoolt ehk ministeeriumist. Koolide õppekavas on olemas punkt, mis räägib soolisest võrdsuslikkusest, aga see on pigem vaid deklaratiivne. Kuidas ja mis hoovad meil oleks olemas selleks, et koolides tegeletak võrdse kohtlemise ja võrdsate õiguste õpetamisega, on erinevad. Näiteks kvaliteedijuhtimine ning sise- ja välishindamine, kus peaks rohkem rõhku panema võrdse kohtlemise edendamisele. Tanel, mis ministriks sa saada tahaksid?

Tanel: Mina hakkaksin peaministriks. Näen, et tema roll võiks olla palju aktiivsem kui koosolekute juhataja oma. Ta peaks ikka sisukamat tööd tegema ja pakkuma Eesti rahvale eesmärke. Selle institutsiooni sisustamine mulle meeldiks. Aga ma arvan, et ma pole veel valmis ühekski ministriks hakkama, selleks on vaja veel õppida ja areneda. ●

Merilin Lukk, Noorsotside asepresident

Noorsotsid: Peame rääkima seksist

Meil on Eestis probleem. Ühelt poolt mõistab suur rühm inimesi valjult hukka kampaania „Kumm on seks!“, öeldes, et meie lapsed ei tohiks kondoomidest midagi kuulda. Teiselt poolt on meie seaduses seksuaalse enesemääramise vanusepiir 14 aastat. Ehk täiesti lubatud on 14-aastaselt inimesel seksida, aga teisest küljest kondoomidest rääkida ei tohi. Tekib olukord, kus noored pole seksuaalteemadel haritud või piisavalt teadlikud, ometi puudub ka kaitse juhiks, kui seda olukorda ära kasutatakse. Seda peab muutma.

Seksuaalse enesemääramise vanusepiiri (*age of consent*) tõstmine 16. eluaastale aitab kaitsta alaealisi ärakasutamise eest. Samuti on tähtis noori harida ning seeläbi nende eneseteadvust tõsta, et nad teeksid intiimsuhetes vastutustundlikke valikuid.

Praegu on Eestis see vanusepiir 14 eluaastat. See tähendab, et Eesti seaduses pole reguleeritud alates 14aastaste noorte inimeste seksuaalsuhteid täiskasvanud inimestega, seega on reaalne oht, et sotsiaalselt ebaküps 14aastane noor saab olla füüsilises suhtes oma isast ja emast vanema inimesega. Peale selle, et see olukord on vastuolus ühiskonna moraalnormidega, on see loonud soodsa pinnase laste ärakasutamisele ning survestamisele, kuna noor ning väheinformeeritud teismeline ei pruugi mõista oma tegude tähendust ja tagajärgi.

2013. aastal avaldatud Eesti Seksuaalintervise Liidu seisukoht seksuaalelu alustamise legaalse vanuse kohta ütleb, et „seksuaalelu alustamise legaalne vanusepiir peaks silmas pidama just (seksuaalse) ärakasutamise suhtes haavatavat teismeliste vanuserühma, s.o vanus enne 15.–16. eluaastat. Seejuures ei puuduta seksuaalelu alustamise legaalse vanusepiiri olemasolu ja kehtestamine riigi poolt mitte teismeliste vahelisi konsensuslikke seksuaalsuhteid, vaid täiskasvanupoolset teismelise seksuaalset ärakasutamist.“ Heaks eeskujuks seadusandluses on Soome, kus nagu ka teistes meie naaberriikides ongi seksuaalelu alustamise legaalseks vanusepiiriks 16 aastat. Sealjuures tuleb aga märkida, et sarnases eas ning arengutasemel olevate noorte seksuaalsuhteid Soomes ei keelata.

Seadused on üks viisidest, kuidas riik saab aidata vältida riski, et noori inimesi neist tunduvalt vanemad inimesed ära kasutavad. Küll aga ei tohi seadused muuta tabuks ja häbiväärseks konsensuslikku, teineteist austavat ning turvalist intiimsuhet eakaaslaste vahel. Vähemalt sama tähtis, kui mitte isegi tähtsam seaduste muutmistest on kaasaegse seksuaalintervise hariduse edendamine ning selle laialdane levik noorte seas. Kõige olulisem on noorele inimesele teadlikkus turvaseksi võimalustest ning ka intiimsuhetega kaasnevatest ohtudest. Seksuaalsuhted teismeliste vahel ei ole iseenesest kindlasti probleem, küll on aga seda riskikäitumine. Kui enda seksuaalsust avastav noor inimene teadvustab, et intiimsuhte võib olla positiivne ning meeldiv kogemus, kui partnerid austavad teineteist ja teavad, kuidas turvaliselt sellest rõõmu tunda, on tal ka arvatavasti lihtsam teha vastutustundlikke otsuseid ja valida, kellega seda rõõmu jagada.

Võimaliku seadusemuudatuse sõnum noortele inimestele ei tohiks kindlasti olla, et seksuaalsust peab häbenema ning eirama täielikult kuni 16. eluaastani, vaid et seadus kaitseb ühiskonna mõistes veel lapseas inimesi, kes teadmatusel ning ebakindlusest võimalikke ohtusid ära ei pruugi tunda. ●

Liisa Oviir

SDE

UUED TÖÖTAJAD

Virge Mastik

Seesos rõõmsa sündmusega, et meie Kagu-Eesti koordinaatori **Katrin Kare** pere saab täiendust, asendab teda alates augustikuust **Virge Mastik**.

Virge on sündinud ja keskkooli lõpetanud Otepääl. Pärast Räpina aianduskooli lõpetamist jäi ta Räpinasse. Suurem osa tööaastaid on ka seotud Räpina aianduskooliga, kus ta on pidanud mitut ametit. 2009. aastast alates on ta olnud ka Räpina vallavolikogu liige.

Vaba aeg kulub Virgel parodeerimisele. Sellel suvel lõi ta kõrvalosatäitjana kaasa Põlvamaal Lutsu Küläteatri suvelavastuses „Täiesti salajane“. Seal mängis ta Anne Veskit. See humoorikas suvelavastus on kavas ka 2017. aasta suvel ning Virge kutsub kõiki seda vaatama!

Koordinaatorina lubab ta anda endast parima. „Kuna minu mentoriks on Inara Luigas, on tema nõuanded, näpunäited ja kauaagsged kogemused mulle suureks abiks,“ ütles Virge.

Viivika Sirelpu

Alates augustist aitab meie toimekat riigikogu fraktsiooni õigusküsimustes **Viivika Sirelpu**.

Viivika on pärit Lääne-Virumaalt Tudust. Ta on lõpetanud Tudu põhikooli ning Rakvere reaalgümnaasiumi. Õigusteaduse magistrikaadi omandas ta Tallinna tehnikaülikoolis. Tema magistr töö teema oli „Varjupaigataotlejate kinnipidamine varjupaigamenetluse kestel ja alternatiivid kinnipidamisele“. Just selle teema valis ta seetõttu, et käis praktilal Eesti Inimõiguste Keskuses, kus osutas õigusabi varjupaigataotlejatele.

Viimati töötas ta sotsiaalministeeriumi õigusnõunikuna. Südamelähedased on Viivikal sotsiaalvaldkonna teemad, samuti laste ja lastekaitsega seotud küsimused. „Usun siiralt, et meie ühiskond peab tegelema nendega ja aitama eelkõige neid, kes ise ennast aidata ei oska või ei suuda. Oluline on see, et ühiskonnas osataks märgata ja aidata iga abivajajat. See peaks olema iga kaaskodaniku moraalne kohustus,“ ütles ta.

Vabal ajal tegeleb Viivika spordiga, eriti meeldib talle käia jooksmas. Samuti meeldib talle lugeda raamatuid ning käia väitluskubis. Seni oli meie fraktsiooni õigusnõunik praegune erakonna peasekretär Kristen Kanarik. ●

Väätsal peeti kortermajade festivali

Suvel on Eestis nii mõndagi teha ja näha. Järjest enam koguvad populaarsust asumiseltside ja linnaosade korraldatud festivalid. Avatud talude päevi korraldatakse juba mitmendat korda järjest, rääkimata loendamatutest kohvikupäevadest.

Kui näiteks pealinna magalarajoonide kortermajade elanikud enamasti ei tea, kes elab nende kõrvalkorteris, mitu last on ülemise korruse naabril või kui maitsvaid vahvleid küpsetab teises trepikojas elav proua, siis Väätsal on olukord hoopis vastupidi. Meie oma Lauri Läänemets korraldas sel aastal taas oma 700 elaniku ja ligi kümne kortermajaga Väätsa külas kortermajade festivali. Läänemetsa sõnul on festivali mõte on näidata, et kui inimesed teevad seda, mis neile meeldib, ja teevad hingegea, siis võib ükskõik kus ja kellega teha suurepäraseid asju.

„Lisaks inimeste aktiivsuse suurendamisele on eesmärk tõestada, et kõikjal Eestis on suurepäraseid mõtteid ja head korraldajad, mitte ainult Kalamajas või Supilinnas, vaid ka väikses maapiirkonnas alevis,“ ütles ta.

Korraldajateks olid kortermajades elavad inimesed, kes viisid ellu omi ideid – olgu selleks siis kohvik, kino, õudustekelder või katusekontsert.

Loomulikult olid kambas kohalikud pritsumehed ja noorte tantsurühm lloodus.

„Tagasiside oli superhea ja on juba palju inspiratsiooni andnud järgmiseks aastaks,“ ütles Läänemets. „Meie lootus on, et selliseid sündmusi hakatakse korraldama igal pool Eestis. Seda ei pea tegema kodukoha reklaamiks, vaid pigem selleks, et endal oleks mõnusam elu ja uhkem tunne.“

Tänavu osales Väätsa kortermajade festivalil ligi 500 inimest, külalisi oli nii kaugemalt kui ka lähedamalt. Järgmisel aastal on oodata veelgi vahvamat ja külalisterohkemat festivali. ●

Väätsa kortermajade festivali tuli rahvas nautima lähedalt ja kaugelt. Fotod: Eda Varis

25 aastat Eesti Vabariiki!

Meenutusi Facebookist

Toomas Jürgeinstein

20. august kell 6.13

Uni läks ära ja eks mõte 25 aasta tagustele sündmustele läks. Sõitsin tookord ka Tallinna, olin telemaja juures nagu paljud ning vähemalt enda arvates mäletan seal valitsenud ootusärevat, kuid samas sõbralikku, solidaarset ja kindlat meeleolu. Loomulikult tean, et mälu on selektiivne, kuid sellist tunnet tahaks elus veel kogeda.

Liisa Oviir

20. august kell 8.33

Hoolimata 25 aasta möödumisest mäletan ma 1991. aasta augusti lõppu, täpsemalt taasiseseisvumise ärevaid päevi selgelt. Minu ema oli toona sotsiaalhooldusminister ja lähetuses Riias. 19. augusti varahommikul oli ta just parasjagu Riias naastes Eesti piirile jõudnud, kui raadiouudistest tuli info, et Moskvas on alanud ärevad sündmused. Mina olin sellel ajal vanema õega kodus, noorem õde oli maal vanaema-vanaisa juures ning ka isa kusagil lähetuses.

Kui ema Tallinna jõudis, siis mina teda näha ei jõudnudki. Järgnevad päevad möödusid emal valitsuses ja ministeeriumis, koosolek koosoleku otsa. Ärevust oli, toimetamist oli palju, läbirääkimised, mida ja kuidas edasi.

Rainer Vakra

20. august kell 10.28

25 aastat tagasi Viitnal vanaisa sünnikodus. Tankide tulekust kuuldes haarasin väikevenna ja tädipojaga labida kaitsekaevikute kaevamiseks. Müttasime päevi, varahommikust hilisõhtuni. Ainult vanaema käis vahepeal sööma kutsumas ja lohutas, et võite ikka puhata ja mängida ka, äkki need tankid meie hoovi ei sõida. Meie ei lasknud ennast sellest segada. Parem karta kui kahetseda. Mitme meetri sügavusse ja kümnete meetrite pikkusesse kaitserajatisse sai isegi elekter sisse. Vana hea nõukogude jalgratas „kokukas“ tagurpidi ja dünamo tõi valguse punkrisse, kui käega kiiresti vändata.

Head taasiseseisvuspäeva ja elagu vaba Eesti!

Eiki Nestor

20. august kell 10.39

Hommik 25 aastat tagasi oli hoopis teistsugune kui täna. Ärgati murega südameis, et kiiresti teada saada, kui kaugele on oma tegudes jõudnud isehakanud riigipöörjad, mida teevad meie vastu saadetud sõdurid, kas kõik on elus ja terved.

Aga ärgati ka ootusega südameis, kas suudame lahti saada ikkest ja olla jälle vabad inimesed iseseisvas Eestis.

Lehvigu meie sinimustvalge lipp täna eriti uhkelt.

Urve Palo

20. august kell 11.54

Täna, 25 aastat tagasi olin 19aastane Tartu ülikooli esimese kursuse lõpetanud tudeng.

19.–21. augustil olin kodus Värskas. Käisid sügistööd. Mäletan, et elasime radio vahendusel Tallinnas toimuvale kaasa. Pilt, kus isa ajas auto kartulivagude vahele ja keeras raadio põhja, et paremini kuulda oleks, on selgelt silme ees. Täpse ülevaate saime hiljem minust viis aastat vanema venna käest. Tema oli ulja noorukina koos sõpradega Tallinna teletorni kaitsnud.

Head taasiseseisvuspäeva!

Tanel Talve

20. august kell 17.32

Täna taasiseseisvuspäeva puhul on paljud meenutanud oma 25 aasta taguseid mälestusi. Mina tahaks juhtida tähelepanu ühele tähtsale asjaolule: täpselt 25 aastat tagasi olin saanud just 15 aasta vanuseks ja olin koos nooremate vendadega maal oma vanavanemate juures. Meie jaoks polnud selles midagi erilist, sest olime kõik suved maal, aga nendel ärevatel aegadel oli näha, et maale oli tulnud erakordselt palju inimesi. Neile tundus seal kuidagi turvalisem ja rahulik. Peaksime ehk tänast päeva tähistades mõtlema selle peale, kas oleme teinud piisavalt meie maaelu säilimiseks. Et meil oleks ka tulevikus kindel tagala, turvaline teadmine, et meil on, kelle juurde maale minna. Tugev ja arenev maaelu on meie turvalisuse võti! Ilusat pidupäeva, elagu Eesti!

Arvamusfestival 2016: vihmahood ei pidurdanud säravaid debatte

Jevgeni Ossinovski, Anu Kasmel, Triin Toomesaar ja Rasmus Rask arutlemas, mis on ebavõrdsuse hind.

Augusti keskel peetud arvamusfestivalil jagus sotsiaaldemokraatidest esinejaid lisaks erakonna telgile ka teistesse paneelidesse. Erakondade esimeeste debatil ristas Jevgeni Ossinovski piigid kolme konservatiiviga, presidendikandidaatide väitlusel teenis Eiki Nestor oma sooja ja koduse suhtlemismaneeriga publikult kõige tulisema aplausi.

Ettevõtlusminister Liisa Oviir oli üks nõutumaid esinejaid festivalil – teda võis kuulata neljal eri väitlusel, teemadeks elektrivõrgu reguleerimine, tööstuse digiteerimine, sotsiaalselt vastutustundlikud ettevõtted ning naiste läbilöögi võime ja neile suunatud toetavad meetmed ettevõtluses.

Ivari Padar arutles maaelu alal ühistegevuse vajalikkuse ja probleemide, kokkulepete ja vastutuse üle põllumajandusühistutes. Praktikuna sekundeeris talle publikust ka fraktsioonikaaslane Jaanus Marrandi.

Reedese festivalipäeva kulminatsiooniks kujunes ETVs üle kantud, üldiselt vahetus ja lõbusas meeleolus kulgenud presidendikandidaatide debatt, millel kõlanud Allar Jõksi naljana mõeldud ühtimisteemaline kommentaar kohe nii sotsiaalmeedias kui ka pressis oma elu elama hakkas ning teravaid reageringuid kaasa tõi. Sotsiaaldemokraate esindanud

Eiki Nestor soovis pälvis kohapealselt publikult enim spontaanset ja toetavat aplausi. „Minu tuleviku Eesti on rõõmus, avatud ja naerata,“ kinnitas Eiki. Vastandumistele ja konkureerimisele rajatud sõnavahetuse kokkuvõtteks oli see kõige heatahtlikum lõppakord, mida märgati lisaks Paides hasartselt debatile kaasa elanud publikule kohe ka Twitteri kasutajate hulgas.

Tolerastid ja tõrvikukandjad kõrvuti

Paduvihmasel laupäeval sai erakondade alal, kohe Keskerakonna ja EKRE naabruses, püsti SDE punane, õhupallidega dekoreeritud telk, millest väljuvad uhkusega kandsid kleebiseid kirjaga #tolerast ja #nESTor rinnamärke. Vihma ja külma vastu relvastati end SDE logo kandvate keepidega ning peeti ilmast hoolimata sisukaid arutelusid Brexiti, õiglaste karistuste, sõnavabaduse ja riigi sekkumise vajalikkuse üle.

Sotsiaaldemokraate jagus ka teistele arutelualadele. Läbilöögi võimalusest naisena nii eraettevõtluses kui ka poliitikas kõneles Ekspressi alal Urve Palo. Rainer Vakra tutvustas oma seisukohti linnaruumi alal linnaplaneeringute ja omavalitsuse rolli teemadel kodukoha Nõmme näitel ning diskuteeris metsanduse ja looduskaitse küsimustes ettevõtlusalal.

Venekeelsed külastajad kogunesid huviga kuulama Jaak Alliku seisukohti kodakondsuse, hallide passide ja keeleksamite küsimuses.

Üheks enim põnevust tekitanud keskusteluks kujunes erakondade alal peetud mõtisklus ebavõrdsuse hinnast töö- ja tervishoiu ministri Jevgeni Ossinovski, haridusaktivisti Triin Toomesaare, ettevõtja Rasmus Raski ning terviseteadlase Anu Kasmeli osavõtul. Seni ei ole riiklikes dokumentides Eesti üht olulisemat probleemi käsitletud ning sellise passiivsuse tagajärjed kajastuvad Eesti elus iga päev väga kurbade näidetena. Tõdeti, et ebavõrdsus on oluliseks piduriks ka üldisele majandusarengule, mistõttu selle käsitlemine pelgalt sotsiaalküsimusena ei ole mõistlik.

Maailmavaadete lahing

Erakondade esimeeste õhtuse lahingu ajaks vaikus ka vihmahood. SDE esimees Jevgeni Ossinovski astus vastamisi kolme konservatiivi – Margus Tsahkna (IRL), Mart Helme (EKRE) ja Andres Herkeliga (Vabaerakond). Keskerakonna ja Reformierakonna esindajad olid korraldajate poolt veidi enne festivali diskvalifitseeritud, sest need parteid tahtsid esimeeste asemel tulle saata varumängijad. Seda enam eristusid SDE ja ülejäänute maailmavaated. Jevgeni Ossinovski teravad ja argumenteeritud seisukohad kutsusid publiku hulgas enim esile toetavaid reaktsioone – koguni sedavõrd, et Mart Helme kahtlustas sotsiaaldemokraate oma „taustatantsijate“ lava ette saatmises ja ürituse kaaperdamises. Mornide nägudega seisid ürituse tagaressi siiski ka mõned Odini sõdalaste jakke kandvad mehed. „Laval oli üks argumentidega mees ja kolm ülejäänut,“ võttis migratsiooni, narkomaania, palgalõhe ja tööhoive teemasid hõlmanud tulise sõnavahetuse kokku kultuuriminister Indrek Saar. ●

SDE liikmed arvamusfestivalil:

Jevgeni Ossinovski

Kui inimesed ei ole rahul oma olukorraga, usaldavad nad vähem teisi inimesi, usaldavad vähem riiki ning on hirmul tuleviku ees. Paraku hakkavad mõned neist otsima vaenlasi, kelle süüks seda saab panna. Olgu selleks välismaalased või pankurid. Muidugi ei lahenda selline vaenamine tegelikult ühtegi probleemi, vaid murendab lihtsalt edasi ühiskondlikku sidusust.

Majanduskriisist möödub varsti kümme aastat, aga näeme, et meie arenguhuog on raugenud. Majanduse kasvukiirust mõeldame protsendikümnendikega ning samal ajal on aastast 2010 pidevalt kasvanud sissetulekute ebavõrdsus. Kui ebavõrdsust mõõtev gini indeks oli aastal 2010 Euroopa Liidu keskmise lähedal, siis 2014. aastaks sai Eestist kõige suurema sissetulekute ebavõrdsusega riik.

Liisa Oviir

Naiste erikohtlemise suhtes oleme olnud seisukohal, et kõik on võrdsed, see on väljendunud ka meie tegevustes. Oleme toetanud näiteks Harju ettevõtlus- ja arenduskeskuse eestveetavat naistele suunatud mentorvõrgustikku.

Samas on olnud näha selget trendi, et noorte ettevõtlikkusele suunatud projektides, nagu Entrum ja Ajujaht on tüdrukute osakaal järjest suurenenud ja see trend

jätkub ka täna. See omakorda viitab, et alustavale ettevõtjale suunatud toetuste ja teenuste tarbijate hulka jõuab samuti rohkem naisi.

Naistele on eraldi suunatud võrgustikud, nagu ETNA, kes pakuvad ka teenuseid, nagu mikrokrediit.

Kõik edasine on ühiskondlike hoiakute küsimus, mis arenevad koos riigi arenguga, ja naisettevõtjate osakaal saab meil ka aja jooksul rohkem tasakaalu sarnaselt arenenud riikidega.

Ivari Padar

Ühistegevus on maaelu võluvits, sellest pääsu ei ole. Ehkki nii mõnedki ühistuprojektid kiratsevad, on osa koostööst tekkinud projekte väga tugevalt jalad alla saanud. Ühistegevuses peavad kokku saama majanduslik pool ning õlg-õla tunne, see on seotud ka ühiskonna üldise arenguga. Praegu leitakse liiga harva võimalusi omavaheliste kogemuste jagamiseks ja vastu võtmiseks. Praktikas on kahjuks palju näiteid ka vastutuse ja lojaalsuse puudumisest – nendest vigadest tuleb õppida ning positiivseid ühistegevuse näiteid hoida ja edasi arendada. Ühistegevuse mainet ei tohi lörtsida.

Eiki Nestor vestlemas Tõnis Saartsi ja Leif Kaleviga.

Ott Maidre:
“Haridus pole
mustus, ...”